

SPIS TREŚCI

Informacje s. 2

Nowe akty prawne UE s. 2

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE s. 4

- Ochrona środowiska s. 4
- Cudzoziemcy s. 5
- Prawo celne s. 5
- Telekomunikacja s. 6
- Transport lotniczy s. 8
- Własność przemysłowa s. 9
- Podatki s. 10
- Zabezpieczenie społeczne s. 14
- Ochrona danych osobowych s. 19
- Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego s. 20

Orzecznictwo ETPC s. 20

Nowe pytania prejudycjalne polskich sądów administracyjnych s. 26

Informacje

*) W dniu 6 września 2015 r. Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, jakie ciążą na niej na mocy art. 3 ust. 1 w związku z art. 3 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2003/55/WE (sygn. akt przed TS C-36/14, wyrok opisany szerzej na str. 19 Biuletynu).

*) W dniu 22 września 2015 r. Trybunał Konstytucyjny w sprawie SK 21/14 wydał wyrok, w którym stwierdził niekonstytucyjność pięcioletniego terminu na wznowienie postępowania cywilnego z powodu nieważności wynikającej z naruszenia Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka, przewidzianego w art. 408 kpc. TK podkreślił, że termin ten jest nadmiernym obciążeniem dla adresata wyroku ETPC. Wskazał również, że art. 91 ust. 1 Konstytucji nadaje EKPC szczególny status prawny. TK podkreślił, że respektowanie m.in. art. 46 ust. 1 EKPC, nakładającego na państwa strony konwencji obowiązek przestrzegania ostatecznego wyroku ETPC we wszystkich sprawach, w których są stronami, stanowi przejaw realizacji konstytucyjnej zasady związania prawem międzynarodowym (art. 9 Konstytucji RP). TK stwierdził, że wznowienie postępowania cywilnego z powodu jego nieważności, której przyczyna stanowiła zarazem naruszenie praw podmiotowych zagwarantowanych w EKPC oraz została stwierdzona prawomocnym wyrokiem ETPC, choć nie jest bezwzględnie wymagane w sprawie każdego skarżącego, stanowi jeden ze środków służących wykonaniu wyroku ETPC w rozumieniu art. 46 ust. 1 Konwencji . TK podkreślił ponadto, że adresatem obowiązków wynikających z art. 46 ust. 1 konwencji są nie tylko organy władzy wykonawczej zobowiązane do wypłaty stosownego zadośćuczynienia (jeżeli zostało ono zasądzone), ale wszystkie organy władzy publicznej, które w ramach swych konstytucyjnych i ustawowych kompetencji zobowiązane są przestrzegać wyroku ETPC i doprowadzić do jego wykonania (zob. szerzej http://trybunal.gov.pl/rozprawy/komunikaty-prasowe/komunikaty-po/art/8562-postepowanie-cywilne-termin-zlozenia-skargi-o-wznowienie-postepowania/).

*) W dniu 29 września 2015 r. TSUE wydał orzeczenie prejudycjalne w odpowiedzi na pytania skierowane przez Naczelny Sąd Administracyjny w sprawie C-276/14 Gmina Wrocław (zob. szerzej s. 11 Biuletynu).

*) Naczelny Sąd Administracyjny wystąpił do Trybunału Sprawiedliwości z nowymi pytaniami prejudycjalnymi w dziedzinie podatku od towarów i usług (postanowienie NSA z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie I FSK 906/14; postanowienie NSA z dnia 21 września 2015 r. w sprawie I FSK 864/14 oraz postanowienie NSA z dnia 12 października 2015 r., w sprawie I FPS 2/14; zob. s. 27 Biuletynu).

Nowe akty prawne UE

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1748 z dnia 30 września 2015 r. ustanawiające, za rok składania wniosków 2015, odstępstwo od art. 75 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do poziomu zaliczek na płatności bezpośrednie oraz środki obszarowe i działania

związane ze zwierzętami w ramach rozwoju obszarów wiejskich oraz odstępstwo od art. 75 ust. 2 akapit pierwszy tego rozporządzenia w odniesieniu do płatności bezpośrednich (Dz. Urz. UE z 1.10.2015, Nr L256, s. 9) Rozporządzenie weszło w życie z dniem publikacji.

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1721 z dnia 22 września 2015 r. dotyczące klasyfikacji niektórych towarów według Nomenklatury scalonej (Dz. Urz. UE z 29.9.2015, Nr L 252, s. 3. Rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, tj. 19 października 2015 r.
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1723 z dnia 22 września 2015 r. dotyczące klasyfikacji niektórych towarów według Nomenklatury scalonej (Dz. Urz. UE z 29.9.2015 r., s. 7). Rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, tj. 19 października 2015 r.
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1722 z dnia 22 września 2015 r. dotyczące klasyfikacji niektórych towarów według Nomenklatury scalonej (Dz. Urz. UE z 29.9.2015 r., Nr L 252, s. 5). Rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, tj. 19 października 2015 r.
- Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1588 z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (tekst jednolity) (Dz. Urz. UE z 24.09.2015, Nr L 248, s. 1). Rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, tj. 14 października 2015 r.
- Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst jednolity) (Dz. Urz. UE z 24.9.2015, Nr L248, s. 9). Rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, tj. 14 października 2015 r.
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1748 z dnia 30 września 2015 r. ustanawiające, za rok składania wniosków 2015, odstępstwo od art. 75 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do poziomu zaliczek na płatności bezpośrednie oraz środki obszarowe i działania związane ze zwierzętami w ramach rozwoju obszarów wiejskich oraz odstępstwo od art. 75 ust. 2 akapit pierwszy tego rozporządzenia w odniesieniu do płatności bezpośrednich (Dz. Urz. UE z 1.10.2015, Nr L 256, s. 9). Rozporządzenie weszło w życie z dniem opublikowania.

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy.]

Ochrona środowiska

Wyrok Trybunału z dnia 10 września 2015 r. w sprawie C-106/14 Fédération des entreprises du commerce et de la distribution (FCD) i Fédération des magasins de bricolage et de l'aménagement de la maison (FMB) przeciwko Ministre de l'Écologie, du Développement durable et de l'Énergie

Odesłanie prejudycjalne - Środowisko naturalne i ochrona zdrowia ludzi - Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (rozporządzenie REACH) - Artykuł 7 ust. 2 i art. 33 - Obecne w wyrobach substancje wzbudzające szczególnie duże obawy - Obowiązek zgłoszenia i informowania - Obliczenie progu 0,1% masy.

*) Artykuł 7 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającego dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE, zmienionego rozporządzeniem Komisji (UE) nr 366/2011 z dnia 14 kwietnia 2011 r. należy interpretować w ten sposób, że w celu stosowania tego przepisu na producencie ciąży obowiązek ustalenia, czy substancja wzbudzająca szczególnie duże obawy zidentyfikowana zgodnie z art. 59 ust. 1 tego rozporządzenia, ze zmianami, jest obecna w stężeniu powyżej 0,1% wag. wytwarzanego przez niego produktu i na importerze produktu złożonego z kilku wyrobów, obowiązek ustalenia w odniesieniu do każdego wyrobu, czy taka substancja jest obecna w stężeniu powyżej 0,1% wag. tego wyrobu.

*) Artykuł 33 rozporządzenia nr 1907/2006, ze zmianami, należy interpretować w ten sposób, że w celu stosowania tego przepisu do dostawcy produktu, którego jeden albo więcej wyrobów wchodzących w jego skład zawiera zidentyfikowaną zgodnie z art. 59 ust. 1 tego rozporządzenia substancję wzbudzającą szczególnie duże obawy w stężeniu wyższym niż 0,1% wag. w przypadku każdego wyrobu, należy poinformowanie odbiorcy i – na żądanie – konsumenta, o obecności tej substancji poprzez przekazanie im przynajmniej nazwy danej substancji.

Wyrok Trybunału z dnia 10 września 2015 r. w sprawie C-473/14 Dimos Kropias Attikis przeciwko Ypourgos Perivallontos, Energeias kai Klimatikis Allagis

Odesłanie prejudycjalne - Dyrektywa 2001/42/WE - Ocena skutków wywieranych przez niektóre plany i programy na środowisko naturalne - System ochrony masywu górskiego Ymittos - Procedura w sprawie zmiany - Stosowanie tej dyrektywy - Plan regulacyjny i program ochrony środowiska regionu Aten

*) Artykuł 2 lit. a) i art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko należy interpretować w ten sposób, że przyjęcie aktu zawierającego plan lub program dotyczący zagospodarowania terenu i użytkowania gruntu należący do zakresu stosowania dyrektywy 2001/42, który stanowi modyfikację istniejącego wcześniej planu lub programu nie może być zwolniony

z obowiązku przeprowadzenia oceny wpływu na środowisko zgodnie tą dyrektywą na tej podstawie, że akt ten ma na celu uściślenie i wykonanie planu regulacyjnego ustanowionego przez akt wyższego rzędu w hierarchii norm, który sam nie został poddany takiej ocenie wpływu na środowisko.

Cudzoziemcy

Wyrok Trybunału z dnia 2 września 2015 r. w sprawie C-309/14 Confederazione Generale Italiana del Lavoro (CGIL) i Istituto Nazionale Confederale Assistenza (INCA) przeciwko Presidenza del Consiglio dei Ministri i inni

Odesłanie prejudycjalne - Status obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi - Dyrektywa 2003/109/WE - Przepisy krajowe - Wydanie i odnowienie zezwolenia na pobyt - Przesłanka - Obowiązkowy wkład finansowy - Kwota ośmiokrotnie wyższa niż wymagana do uzyskania krajowego dokumentu tożsamości - Naruszenie zasad dyrektywy 2003/109/WE.

*) Dyrektywa Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi, zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2011 r. stoi na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów krajowych takich jak będące przedmiotem postępowania głównego, które nakładają na obywateli państw trzecich wnoszących o wydanie lub odnowienie zezwolenia na pobyt w danym państwie członkowskim obowiązek uiszczenia opłaty, której wysokość waha się od 80 EUR do 200 EUR, ponieważ taka opłata jest nieproporcjonalna w stosunku do celu wyznaczonego tą dyrektywą i może stanowić przeszkodę dla korzystania z praw przyznanych w tym akcie.

Prawo celne

Wyrok Trybunału z dnia 17 września 2015 r. w sprawie C-344/14 Kyowa Hakko Europe GmbH przeciwko Hauptzollamt Hannover

Odesłanie prejudycjalne - Nomenklatura taryfowa i statystyczna - Klasyfikacja towarów - Mieszaniny aminokwasów wykorzystywane w celu przygotowania żywności dla niemowląt i małych dzieci cierpiących na alergię na białka mleka krowiego - Klasyfikacja do pozycji taryfowych 2106 "przetwory spożywcze" lub 3003 "leki".

*) Nomenklaturę scaloną, zawartą w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej taryfy celnej, zmienioną rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1214/2007 z dnia 20 września 2007 r. należy interpretować w ten sposób, iż mieszaniny aminokwasów, takie jak te będące przedmiotem postępowania głównego, które są stosowane w celu przygotowania żywności dla niemowląt i małych dzieci cierpiących na alergię na białka mleka krowiego, należy zaklasyfikować do pozycji 2106 tej nomenklatury jako „przetwory spożywcze”, o ile produkty te – ze względu na ich obiektywne cechy i właściwości – nie posiadają jednoznacznie określonych cech terapeutycznych lub profilaktycznych, których działanie skupia się na konkretnych funkcjach organizmu ludzkiego, a tym samym nie mogą one mieć zastosowania w przeciwdziałaniu chorobom lub dolegliwościom albo ich leczeniu i nie są także naturalnie przeznaczone do zastosowania medycznego, czego ustalenie należy do sądu krajowego.

Telekomunikacja

Wyrok Trybunału z dnia 17 września 2015 r. w sprawie C-85/14 KPN BV przeciwko Autoriteit Consument en Markt (ACM)

Odesłanie prejudycjalne - Sieci i usługi łączności elektronicznej - Usługa powszechna i prawa użytkowników - Dyrektywa 2002/22/WE - Artykuł 28 - Dostęp do numerów i usług - Numery niegeograficzne -Dyrektywa 2002/19/WE - Artykuły 5, 8 i 13 - Uprawnienia krajowych organów regulacyjnych - Kontrola cen - Usługi tranzytu połączeń - Uregulowanie krajowe nakładające na podmioty świadczące usługi tranzytu połączeń telefonicznych obowiązek niestosowania wyższych opłat za połączenia z numerami niegeograficznymi niż za połączenia z numerami geograficznymi - Przedsiębiorstwo niemające znaczącej pozycji na rynku - Właściwy organ krajowy.

*) Prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że zezwala ono właściwemu organowi krajowemu na wprowadzenie obowiązku taryfowego – takiego jak ten będący przedmiotem sporu w postępowaniu głównym – na podstawie art. 28 dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywy o usłudze powszechnej), zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136/WE z dnia 25 listopada 2009 r., aby usunąć przeszkodę w wybieraniu numerów niegeograficznych w Unii Europejskiej, która to przeszkoda nie jest natury technicznej, lecz wynika ze stosowanych taryf, mimo że nie została przeprowadzona analiza rynku, z której wynikałoby, iż dane przedsiębiorstwo posiada znaczącą pozycję na rynku, jeżeli taki obowiązek stanowi środek niezbędny i proporcjonalny do tego, by użytkownicy końcowi mogli mieć dostęp w Unii do usług wykorzystujących numery niegeograficzne.

*) Do sądu krajowego należy sprawdzenie, że warunek ten jest spełniony oraz że obowiązek taryfowy jest obiektywny, przejrzysty, proporcjonalny, niedyskryminacyjny, oparty na charakterze stwierdzonego problemu i uzasadniony w świetle celów określonych w art. 8 dyrektywy 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywy ramowej), zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/140/WE z dnia 25 listopada 2009 r., oraz że zostały zachowane procedury przewidziane w art. 6, 7 i 7a dyrektywy 2002/21, zmienionej dyrektywą 2009/140.

*) Prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie może przewidzieć, iż obowiązek taryfowy na podstawie art. 28 dyrektywy 2002/22, zmienionej dyrektywą 2009/136 – taki jak ten będący przedmiotem sporu w postępowaniu głównym – może zostać nałożony przez organ krajowy inny niż krajowy organ regulacyjny, który jest z reguły odpowiedzialny za stosowanie nowych ram regulacyjnych Unii dla sieci i usług łączności elektronicznej, z zastrzeżeniem, że organ ten spełnia wymogi dotyczące kompetencji, niezależności, bezstronności i przejrzystości przewidziane w dyrektywie 2002/21, zmienionej dyrektywą 2009/140, oraz że od decyzji, które on podejmuje, przysługują skuteczne środki odwoławcze do organu niezależnego od zainteresowanych stron, przy czym do sądu odsyłającego należy sprawdzenie, czy taka sytuacja ma miejsce w danym przypadku.

Wyrok Trybunału z dnia 17 września 2015 r. w sprawie C-416/14 Fratelli De Pra SpA i SAIV SpA przeciwko Agenzia Entrate - Direzione Provinciale Ufficio Controlli

Belluno i Agenzia Entrate - Direzione Provinciale Ufficio Controlli Vicenza

Odesłanie prejudycjalne - Sieci i usługi telekomunikacyjne - Dyrektywy 2002/19/WE, 2002/20/WE, 2002/21/WE, 2002/22/WE - Swobodny przepływ urządzeń końcowych naziemnej radiowej łączności przenośnej - Dyrektywa 1999/5/WE - Opłata za korzystanie z urządzeń - Ogólne zezwolenie lub licencja na użytkowanie - Umowa abonencka zastępująca ogólne zezwolenie lub licencję - Różne traktowanie użytkowników posiadających umowę abonencką bądź nie posiadających takiej umowy.

*) Dyrektywy:

– 1999/5/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych oraz wzajemnego uznawania ich zgodności, a w szczególności jej art. 8,

– 2002/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej i urządzeń towarzyszących oraz wzajemnych połączeń (dyrektywa o dostępie),

– 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa o zezwoleniach), zmieniona dyrektywą 2009/140/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2009 r.,

– 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa), oraz

– 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej), zmieniona dyrektywą 2009/136/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2009 r.

należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one przepisom krajowym dotyczącym stosowania opłaty takiej jak opłata za koncesję rządową, na mocy których korzystanie z końcowych urządzeń naziemnej radiowej łączności przenośnej w ramach umowy abonenckiej jest uzależnione od posiadania ogólnego zezwolenia lub licencji oraz uiszczenia takiej opłaty, w sytuacji gdy umowa abonencka zastępuje sama w sobie licencję lub ogólne zezwolenie i w rezultacie nie jest wymagane w tym zakresie żadne działanie ze strony administracji.

*) Artykuł 20 dyrektywy 2002/22, zmienionej dyrektywą 2009/136 i art. 8 dyrektywy 1999/5 należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one, do celów stosowania opłaty takiej jak opłata za koncesję rządową, zrównaniu z ogólnym zezwoleniem lub licencją na radiostację umowy abonenckiej na usługi telefonii komórkowej, która powinna ponadto zawierać dane dotyczące rodzaju odnośnego urządzenia końcowego i jego homologacji.

*) W przypadku takim jak w postępowaniu głównym prawo Unii wynikające z dyrektyw 1999/5, 2002/19, 2002/20, zmienionej dyrektywą 2009/140, 2002/21 i 2002/22, zmienionej dyrektywą 2009/136 oraz art. 20 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się ono różnemu traktowaniu użytkowników końcowych urządzeń naziemnej radiowej łączności przenośnej, w zależności od tego, czy zawierają oni umowę abonencką na usługi telefonii komórkowej, czy też zakupują oni te usługi w formie usługi przedpłaconej uzupełnionej ewentualnie usługą doładowania, na mocy której tylko pierwsi z nich podlegają przepisom, które ustanawiają opłatę za koncesję rządową.

Transport lotniczy

Wyrok Trybunału z dnia 9 września 2015 r. w sprawie C-240/14 Eleonore Prüller-Frey przeciwko Norbert Brodnig i Axa Versicherung AG

Odesłanie prejudycjalne - Odpowiedzialność przewoźników lotniczych z tytułu wypadków lotniczych - Powództwo odszkodowawcze - Konwencja montrealska - Rozporządzenie (WE) nr 2027/97- Lot wykonywany nieodpłatnie przez właściciela nieruchomości w celu prezentacji tej nieruchomości potencjalnemu nabywcy - Rozporządzenie (WE) nr 864/2007 - Powództwo bezpośrednie przewidziane w prawie krajowym przeciwko ubezpieczycielowi odpowiedzialności cywilnej.

*) Artykuł 2 ust. 1 lit. a) i c) rozporządzenia Rady (WE) nr 2027/97 z dnia 9 października 1997 r. w sprawie odpowiedzialności przewoźnika lotniczego z tytułu przewozu pasażerów i ich bagażu drogą powietrzną, zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 889/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 maja 2002 r. oraz art. 1 ust. 1 konwencji w sprawie ujednolicenia niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego, zawartej w Montrealu w dniu 28 maja 1999 r. i zatwierdzonej w imieniu Unii Europejskiej decyzją Rady 2001/539/WE z dnia 5 kwietnia 2001 r., należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one rozpoznaniu na podstawie art. 17 tej konwencji powództwa odszkodowawczego, wniesionego przez osobę, która – znajdując się na pokładzie statku powietrznego, startującego i lądującego w tym samym miejscu w danym państwie członkowskim, była przewożona nieodpłatnie w ramach lotu, którego celem było obejrzenie z lotu ptaka nieruchomości w związku z zaplanowaną z pilotem tego statku powietrznego transakcją dotyczącą tej nieruchomości – doznała obrażeń ciała w wyniku runięcia statku powietrznego na ziemię.

*) Artykuł 18 rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Rzym II) należy interpretować w ten sposób, że umożliwia on w sytuacji takiej jak rozważana w postępowaniu głównym, wniesienie przez osobę poszkodowaną bezpośredniego powództwa przeciwko ubezpieczycielowi osoby odpowiedzialnej, jeżeli takie powództwo jest przewidziane w prawie właściwym dla zobowiązania pozaumownego, niezależenie od tego, co stanowi wybrane przez strony umowy ubezpieczenia prawo właściwe dla tej umowy.

Wyrok Trybunału z dnia 17 września 2015 r. w sprawie C-257/14 Corina van der Lans przeciwko Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV

Odesłanie prejudycjalne - Transport lotniczy - Prawa pasażerów w przypadku opóźnienia lub odwołania lotu - Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 - Artykuł 5 ust. 3 - Odmowa przyjęcia na pokład i odwołanie lotu - Duże opóźnienie lotu - Odszkodowanie i pomoc dla pasażerów - Nadzwyczajne okoliczności.

*) Artykuł 5 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91 należy interpretować w ten sposób, że problem techniczny taki jak ten w postępowaniu głównym, który wystąpił niespodziewanie i nie jest następstwem nieprawidłowej obsługi technicznej, ani nie został wykryty podczas wykonywania regularnej kontroli, nie mieści się w pojęciu „nadzwyczajnych okoliczności” w rozumieniu tego przepisu.

Własność przemysłowa

Wyrok Trybunału z dnia 16 września 2015 r. w sprawie C-215/14 Société des Produits Nestlé SA przeciwko Cadbury UK Ltd

Odesłanie prejudycjalne - Znaki towarowe - Dyrektywa 2008/95/WE - Artykuł 3 ust. 3 - Pojęcie charakteru odróżniającego uzyskanego w następstwie używania - Trójwymiarowy znak towarowy - Składający się z czterech paluszków wafel w czekoladzie Kit Kat - Artykuł 3 ust. 1 lit. e) - Oznaczenie tworzone jednocześnie przez kształt wynikający z charakteru samego towaru oraz kształt niezbędny do uzyskania efektu technicznego - Objęcie procesu produkcji pojęciem efektu technicznego.

*) Artykuł 3 ust. 1 lit. e) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/95/WE z dnia 22 października 2008 r. mającej na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie zarejestrowaniu w charakterze znaku towarowego oznaczenia tworzonego przez kształt towaru, jeżeli ów kształt przejawia trzy podstawowe właściwości, z których jedna wynika z charakteru samego towaru, a dwie pozostałe są niezbędne do uzyskania efektu technicznego.

*) Artykuł 3 ust. 1 lit. e) ppkt (ii) dyrektywy 2008/95, który dopuszcza odmowę rejestracji oznaczeń tworzonych wyłącznie przez kształt towaru niezbędny do uzyskania efektu technicznego, należy interpretować w tym sensie, że dotyczy on sposobu, w jaki dany towar funkcjonuje, i nie znajduje zastosowania do sposobu, w jaki jest on wytwarzany.

*) W celu uzyskania rejestracji znaku towarowego, który uzyskał charakter odróżniający w następstwie używania w rozumieniu art. 3 ust. 3 dyrektywy 2008/95, niezależnie od tego, czy znak ten był używany jako część innego zarejestrowanego znaku towarowego, czy też w połączeniu z takim znakiem, zgłaszający musi przedstawić dowód, że zainteresowany krąg odbiorców postrzega towar lub usługę oznaczone tym tylko znakiem, z pominięciem wszelkich innych znaków, które również mogą być obecne, jako pochodzące z określonego przedsiębiorstwa.

Wyrok Trybunału z dnia 3 września 2015 r. w sprawie C-125/14 Iron & Smith kft przeciwko Unilever NV

Odesłanie prejudycjalne - Znaki towarowe - Rejestracja krajowego znaku towarowego, który jest identyczny z wcześniejszym wspólnotowym znakiem towarowym lub do niego podobny - Wspólnotowy znak towarowy cieszący się renomą w Unii Europejskiej - Geograficzny zasięg renomy.

*) Artykuł 4 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/95/WE z dnia 22 października 2008 r. mającej na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych należy interpretować w ten sposób, że gdy istnienie renomy wcześniejszego wspólnotowego znaku towarowego zostało stwierdzone na istotnej części obszaru Unii Europejskiej, która może w danym przypadku pokrywać się z obszarem jednego tylko państwa członkowskiego, które niekoniecznie musi być tym państwem, w którym został dokonano zgłoszenia do rejestracji późniejszego krajowego znaku towarowego, należy uznać, że znak ten cieszy się renomą w Unii Europejskiej. Kryteria, które zostały ustanowione przez orzecznictwo w zakresie rzeczywistego używania wspólnotowego znaku towarowego, nie są same w sobie właściwe dla ustalenia istnienia „renomy” w rozumieniu art. 4 ust. 3 tej dyrektywy.

*) W sytuacji gdy wcześniejszy wspólnotowy znak towarowy zdobył już renomę na istotnej części obszaru Unii Europejskiej, lecz nie wśród właściwego kręgu odbiorców państwa członkowskiego, w którym dokonano zgłoszenia do rejestracji późniejszego krajowego znaku towarowego, którego dotyczy sprzeciw, właściciel wspólnotowego znaku towarowego może skorzystać z ustanowionej w art. 4 ust. 3 dyrektywy 2008/95 ochrony, jeżeli okaże się, że niebagatelna z handlowego punktu widzenia część tego kręgu odbiorców zna ten znak i dostrzega związek między nim a późniejszym krajowym znakiem towarowym oraz że ? przy uwzględnieniu wszystkich czynników mających znaczenie w okolicznościach danej sprawy ? istnieje albo faktyczne i trwające naruszenie wspólnotowego znaku towarowego w rozumieniu tego przepisu, albo, gdy do niego nie doszło, duże prawdopodobieństwo zaistnienia takiego naruszenia w przyszłości.

Podatki

Wyrok Trybunału z dnia 3 września 2015 r. w sprawie C-463/14 Asparuhovo Lake Investment Company OOD przeciwko Direktor na Direktsia «Obzhalvane i danachno-osiguritelna praktika» Varna pri Tsentralno upravlenie na Natsionalnata agentsia za prihodite

Odesłanie prejudycjalne - Wspólny system podatku od wartości dodanej - Dyrektywa 2006/112/WE - Artykuł 24 ust. 1, art. 25 lit. b), art. 62 ust. 2, art. 63 i art. 64 ust. 1 - Pojęcie "świadczenia usług" -Usługi doradztwa świadczone w ramach umowy abonamentu -Zdarzenie powodujące powstanie obowiązku podatkowego - Konieczność dowodu na faktyczne świadczenie usług - Wymagalność podatku.

*) Artykuł 24 ust. 1 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że pojęcie »świadczenia usługi« obejmuje umowy dotyczące wykonania na rzecz przedsiębiorstwa, usług doradztwa w szczególności prawnego, gospodarczego i finansowego w ramach abonamentu, w zakresie których usługodawca jest do dyspozycji zleceniodawcy w okresie trwania umowy.

*) Jeżeli chodzi o umowy dotyczące usług doradztwa w ramach abonamentu, takie jak w postępowaniu głównym, art. 62 ust. 2, art. 63 i 64 ust. 1 dyrektywy 2006/112 należy interpretować w ten sposób, że zdarzenie powodujące powstanie obowiązku podatkowego i wymagalność podatku następują z upływem okresu, za który ustalono zapłatę bez względu na to, czy i ile razy zleceniodawca skorzystał z usług usługodawcy.

Wyrok Trybunału z dnia 2 września 2015 r. w sprawie C-386/14 Groupe Steria SCA przeciwko Ministère des Finances et des Comptes publics

Odesłanie prejudycjalne - Przepisy podatkowe - Swoboda przedsiębiorczości - Dyrektywa 90/435/EWG - Artykuł 4 ust. 2 - Wypłata dywidend o charakterze transgranicznym - Podatek dochodowy od osób prawnych - Opodatkowanie grup (francuskie "intégration fiscale") - Zwolnienie dywidend wypłacanych przez spółki zależne należące do tej samej zintegrowanej grupy podatkowej - Warunek posiadania siedziby - Dywidendy wypłacane przez spółki zależne niebędące rezydentami - Koszty i opłaty nie podlegające odliczeniu związane z udziałem.

*) Artykuł 49 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on przepisom państwa członkowskiego dotyczącym zintegrowanego systemu podatkowego, które przyznały integrującej spółce dominującej

neutralizację skutków włączenia proporcjonalnej części kosztów i opłat ryczałtowo określonej na 5% kwoty netto dywidend otrzymanych przez nią tylko od spółek będących rezydentami objętych integracją, podczas gdy przepisy te odmawiają jej takiego prawa dla dywidend wypłacanych przez jej spółki zależne z siedzibą w innym państwie członkowskim, które gdyby były rezydentami, obiektywnie mogłyby, według wyboru, należeć do systemu integracji.

Wyrok Trybunału z dnia 29 września 2015 r. w sprawie C-276/14 Gmina Wrocław przeciwko Minister Finansów

Odesłanie prejudycjalne - Podatek od wartości dodanej - Dyrektywa 2006/112/WE - Artykuł 9 ust. 1 - Artykuł 13 ust. 1 - Podatnicy - Interpretacja określenia "samodzielnie" - Podmiot gminny - Działalność gospodarcza prowadzona przez gminną jednostkę organizacyjną w charakterze innym niż jako organ władzy publicznej - Możliwość uznania takiej jednostki za "podatnika" w rozumieniu przepisów dyrektywy 2006/112 - Artykuł 4 ust. 2 TUE i art. 5 ust. 3 TUE.

*) Artykuł 9 ust. 1 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że podmioty prawa publicznego, takie jak gminne jednostki budżetowe będące przedmiotem postępowania głównego, nie mogą być uznane za podatników podatku od wartości dodanej, ponieważ nie spełniają kryterium samodzielności przewidzianego w tym przepisie.

Wyrok Trybunału z dnia 8 września 2015 r. w sprawie C-105/14 Postępowanie karne przeciwko Ivo Taricco i inni.

Odesłanie prejudycjalne - Postępowanie karne dotyczące przestępstw w dziedzinie podatku od wartości dodanej (VAT) - Artykuł 325 TFUE - Prawo krajowe przewidujące bezwzględne terminy przedawnienia mogące skutkować bezkarnością przestępstw - Potencjalne naruszenie interesów finansowych Unii Europejskiej - Obowiązek sądu krajowego powstrzymania się od stosowania każdego przepisu prawa krajowego mogącego naruszać obowiązki nałożone na państwa członkowskie przez prawo Unii.

*) Uregulowanie krajowe w dziedzinie przedawnienia przestępstw karnych, takie jak ustanowione przez ostatni akapit art. 160 kodeksu karnego, zmienionego przez ustawę nr 251 z dnia 5 grudnia 2005 r. w związku z art. 161 tego kodeksu, które przewidywało w chwili zaistnienia okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym, że zdarzenie przerywające bieg przedawnienia, zaistniałe w trakcie postępowania karnego dotyczącego poważnych oszustw w dziedzinie podatku od wartości dodanej, skutkuje przedłużeniem terminu przedawnienia jedynie o jedną czwartą jego pierwotnego czasu trwania, może stanowić zagrożenie dla obowiązków nałożonych na państwa członkowskie przez art. 325 ust. 1 i 2 TFUE w sytuacji, w której owo uregulowanie krajowe sprzeciwia się nałożeniu skutecznych i odstraszających sankcji karnych w znacznej liczbie przypadków poważnych oszustw stanowiących zagrożenie dla interesów finansowych Unii Europejskiej lub przewiduje dłuższe terminy przedawnienia w przypadku oszustw stanowiących zagrożenie dla interesów finansowych danego państwa członkowskiego, niż w przypadku oszustw stanowiących zagrożenie dla interesów finansowych Unii Europejskiej, co należy do weryfikacji sądu krajowego. Do sądu krajowego należy nadanie pełnej skuteczności art. 325 ust. 1 i 2 TFUE, poprzez powstrzymanie się w razie potrzeby od stosowania przepisów prawa krajowego, które skutkują uniemożliwieniem danemu państwu członkowskiemu przestrzegania obowiązków nałożonych na niego przez art. 325 ust. 1 i 2 TFUE.

*) System przedawnienia mający zastosowanie do przestępstw karnych

popełnionych w dziedzinie podatku od wartości dodanej, taki jak przewidziany przez ostatni akapit art. 160 kodeksu karnego, zmienionego przez ustawę nr 251 z dnia 5 grudnia 2005 r. w związku z art. 161 tego kodeksu w brzmieniu obowiązującym w chwili zaistnienia okoliczności w postępowaniu głównym, nie może być oceniany w świetle art. 101 TFUE, 107 TFUE i art. 119 TFUE.

Wyrok Trybunału z dnia 17 września 2015 r. w sprawach połączonych C-10/14, C-14/14 i C-17/14 J. B. G. T. Miljoen (C-10/14), X (C-14/14) i Société Générale SA (C-17/14) przeciwko Staatssecretaris van Financiën

Odesłanie prejudycjalne - Podatki bezpośrednie - Artykuły 63 TFUE i 65 TFUE - Swobodny przepływ kapitału - Opodatkowanie dywidend z portfeli akcji - Pobór podatku u źródła - Ograniczenie - Ostateczne obciążenie podatkowe - Aspekty służące porównaniu obciążeń podatkowych podatników będących rezydentami i podatników niebędących rezydentami - Porównywalność - Uwzględnienie podatku dochodowego od osób fizycznych lub od osób prawnych - Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania - Neutralizacja ograniczenia w drodze umowy.

*) Artykuły 63 TFUE i 65 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one przepisom państwa członkowskiego, które ustanawiają pobór u źródła podatku od dywidend wypłaconych przez spółkę będącą rezydentem zarówno podatnikom będącym rezydentami, jak i podatnikom niebędącym rezydentami, przewidując mechanizm odliczenia lub zwrotu tego podatku wyłącznie dla podatników będących rezydentami, podczas gdy dla podatników niebędących rezydentami, osób fizycznych i spółek, stanowi on podatek ostateczny, o ile ostateczne obciążenie podatkowe dotyczące tych dywidend ponoszone w tym państwie przez podatników niebędących rezydentami jest większe niż ponoszone przez podatników będących rezydentami, czego zbadanie w sprawach w postępowaniach głównych należy do sądu odsyłającego. W celu ustalenia tych ciężarów podatkowych sąd odsyłający powinien wziąć pod uwagę w sprawach C-10/14 i C-14/14 opodatkowanie rezydentów dotyczące wszystkich akcji posiadanych w spółkach niderlandzkich w ciągu roku kalendarzowego, a także kapitał zwolniony z podatku na podstawie przepisów krajowych, a w sprawie C-17/14 – koszty bezpośrednio związane z samym poborem dywidend.

*) Na wypadek gdyby istnienie ograniczenia w przepływie kapitału zostało stwierdzone, może ono być uzasadnione skutkami dwustronnej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, zawartej przez państwo członkowskie siedziby i państwo członkowskie źródła dywidend, pod warunkiem że zostanie zniesione odmienne traktowanie dotyczące opodatkowania dywidend, pomiędzy podatnikami będącymi rezydentami tego ostatniego państwa a podatnikami będącymi rezydentami innych państw członkowskich. W okolicznościach takich jak będące przedmiotem spraw C-14/14 i C-17/14 i z zastrzeżeniem odmiennych ustaleń, jakich dokonać może sąd odsyłający, ograniczenie w swobodnym przepływie kapitału, jeżeli zostanie stwierdzone, nie może być uznane za uzasadnione.

Wyrok Trybunału z dnia 1 października 2015 r. w sprawie C-606/13 OKG AB przeciwko Skatteverket

Odesłanie prejudycjalne - Dyrektywa 2003/96/WE - Artykuły 4 i 21 - Dyrektywa 2008/118/WE - Dyrektywa 92/12/EWG - Artykuł 3 ust. 1 - Zakres stosowania - Uregulowanie państwa członkowskiego - Pobieranie podatku od mocy cieplnej reaktorów jądrowych.

*) Artykuł 4 ust. 2 i art. 21 ust. 5 dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych

dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej należy interpretować w ten sposób, że przepisy te nie stoją na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które przewiduje nałożenie podatku od mocy cieplnej reaktorów jądrowych, ponieważ podatek taki nie wchodzi w zakres stosowania tej dyrektywy.

*) Dyrektywę Rady 92/12/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. w sprawie ogólnych warunków dotyczących wyrobów objętych podatkiem akcyzowym, ich przechowywania, przepływu oraz kontrolowania należy interpretować w ten sposób, że podatek pobierany od mocy cieplnej reaktora jądrowego nie stanowi „podatku akcyzowego" w rozumieniu tej dyrektywy.

Wyrok Trybunału z dnia 17 września 2015 r. w sprawie C-589/13 F.E. Familienprivatstiftung Eisenstadt

Odesłanie prejudycjalne - Swobodny przepływ kapitału - Artykuł 56 WE - Opodatkowanie tymczasowe uzyskiwanych przez fundację krajową dochodów z kapitału i dochodów ze zbycia udziałów - Odmowa przyznania prawa do odliczenia od podstawy opodatkowania darowizn dokonywanych na rzecz beneficjentów niebędących rezydentami i niepodlegających opodatkowaniu w państwie członkowskim opodatkowania fundacji na podstawie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

*) Artykuł 56 WE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on przepisom podatkowym państwa członkowskiego, takim jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, na mocy których w ramach opodatkowania tymczasowego obejmującego uzyskane przez fundację prywatną będącą rezydentem dochody z kapitału i dochody ze zbycia udziałów, fundacja ta ma prawo do odliczenia od swej podstawy opodatkowania dotyczącej danego roku podatkowego tylko darowizn dokonanych w tym samym roku podatkowym, które były przedmiotem opodatkowania obciążającego beneficjentów tych darowizn w państwie członkowskim opodatkowania fundacji, podczas gdy takie odliczenie jest wyłączone przez te krajowe przepisy podatkowe, jeżeli beneficjent mieszka w innym państwie członkowskim i w państwie członkowskim opodatkowania fundacji jest zwolniony z podatku pobieranego co do zasady od darowizn na podstawie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Wyrok Trybunału z dnia 3 września 2015 r. w sprawie C-526/13 «Fast Bunkering Klaipėda» UAB przeciwko Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

Odesłanie prejudycjalne - Podatki - Podatek od wartości dodanej (VAT) - Dyrektywa 2006/112/WE - Artykuł 148 lit. a) - Dostawa towarów - Pojęcie - Zwolnienie - Dostawy towarów w celu zaopatrzenia w paliwo i zaopatrzenia ogólnego jednostek pływających przeznaczonych do żeglugi na pełnym morzu - Dostawy realizowane na rzecz pośredników działających we własnym imieniu.

*) Artykuł 148 lit. a) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że zwolnienie przewidziane w tym przepisie co do zasady nie ma zastosowania do dostaw towarów w celu zaopatrzenia w paliwo i zaopatrzenia ogólnego dokonanych na rzecz pośredników działających we własnym imieniu, nawet jeśli w chwili dostawy ostateczne przeznaczenie towarów jest znane i zostało wykazane w należyty sposób, a potwierdzające to dowody zostają przedłożone organom podatkowym zgodnie z przepisami krajowymi. Jednakże w okolicznościach takich jak te w postępowaniu głównym rzeczone zwolnienie może mieć zastosowanie, jeżeli przeniesienie własności

danych towarów na tych pośredników w formach przewidzianych przez właściwe prawo krajowe nastąpiło najwcześniej z chwilą, gdy podmioty eksploatujące jednostki pływające przeznaczone do żeglugi na pełnym morzu uzyskały uprawnienie do faktycznego rozporządzania tymi towarami jak właściciele, czego zbadanie należy do sądu odsyłającego.

Wyrok Trybunału z dnia 6 października 2015 r. w sprawie C-69/14 Dragoş Constantin Târşia przeciwko Statul român i Serviciul Public Comunitar Regim Permise de Conducere şi Înmatriculare a Autovehiculelor

Odesłanie prejudycjalne - Zasady równoważności i skuteczności - Powaga rzeczy osądzonej - Zwrot nienależnych kwot - Zwrot podatków pobranych przez państwo członkowskie z naruszeniem prawa Unii - Prawomocne orzeczenie sądu nakładające obowiązek zapłaty podatku niezgodnego z prawem Unii - Wniosek o wznowienie postępowania w odniesieniu do takiego orzeczenia sądu - Przepisy krajowe umożliwiające wznowienie postępowania, w świetle późniejszych wyroków Trybunału wydanych w trybie prejudycjalnym, jedynie w odniesieniu do prawomocnych orzeczeń w sprawach administracyjnych.

*) Prawo Unii, a w szczególności zasady równoważności i skuteczności, należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ono na przeszkodzie temu, aby w okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym, sąd krajowy nie miał możliwości wznowienia postępowania w odniesieniu do prawomocnego orzeczenia sądowego w sprawie cywilnej, gdy orzeczenie to jest niezgodne z interpretacją prawa Unii dokonaną przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej po dniu uprawomocnienia się rzeczonego orzeczenia, chociaż możliwość taka istnieje w wypadku niezgodnych z prawem Unii prawomocnych orzeczeń sądowych, które zostały wydane w sprawach administracyjnych.

Zabezpieczenie społeczne

Wyrok Trybunału z dnia 9 września 2015 r. w sprawie C-20/13 Daniel Unland przeciwko Land Berlin

Odesłanie prejudycjalne - Polityka społeczna - Dyrektywa 2000/78/WE - Równość traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy - Artykuł 2, art. 3 ust. 1 lit. c) i art. 6 ust. 1 - Bezpośrednia dyskryminacja ze względu na wiek - Wynagrodzenie zasadnicze sędziów - Przepisy przejściowe - Zmiana zaszeregowania i późniejsza progresja - Utrwalenie odmiennego traktowania - Uzasadnienia.

*) Artykuł 3 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy należy interpretować w ten sposób, że warunki wynagradzania sędziów są objęte zakresem zastosowania tej dyrektywy.

*) Artykuł 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie prawodawstwu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, zgodnie z którym wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w chwili jego zatrudnienia uwzględniając wyłącznie wiek tego sędziego.

*) Artykuł 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie prawodawstwu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, określającemu

szczegółowe zasady zmiany zaszeregowania w ramach nowego systemu wynagradzania sędziów pozostających już w stosunku służbowym przed wejściem w życie tego prawodawstwa oraz przewidującemu, że stopień wynagrodzenia, do którego zostaną oni od tej chwili zakwalifikowani, jest określany wyłącznie na podstawie kwoty wynagrodzenia zasadniczego, które otrzymywali zgodnie z poprzednim systemem wynagradzania, mimo że ten ostatni system był oparty na dyskryminacji ze względu na wiek sędziego, w zakresie, w jakim odmienne traktowanie, którym skutkuje to prawodawstwo, może zostać uzasadnione celem ochrony praw nabytych.

*) Artykuł 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie prawodawstwu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, określającemu szczegółowe zasady awansu sędziów pozostających już w stosunku służbowym przed wejściem w życie tego prawodawstwa w ramach nowego systemu wynagradzania oraz przewidującemu, że od pewnego stopnia wynagrodzenia sędziowie, którzy osiągnęli określony wiek w dniu odniesienia ustalonym dla celów przejścia do nowego systemu, są uprawnieni do szybszego tempa wzrostu wynagrodzenia niż określone dla sędziów, którzy byli młodsi w dniu odniesienia ustalonym dla celów przejścia do nowego systemu, w zakresie, w jakim odmienne traktowanie, którym skutkuje to prawodawstwo, może zostać uzasadnione na podstawie art. 6 ust. 1 tej dyrektywy.

*) W okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym prawo Unii nie nakłada obowiązku przyznawania z mocą wsteczną sędziom dyskryminowanym kwoty odpowiadającej różnicy między faktycznie otrzymanym wynagrodzeniem a wynagrodzeniem odpowiadającym najwyższemu stopniowi ich grupy zaszeregowania.

Sąd odsyłający powinien ustalić, czy spełnione są wszystkie określone w orzecznictwie Trybunału przesłanki, aby zgodnie z prawem Unii zaistniała odpowiedzialność Republiki Federalnej Niemiec.

*) Prawo Unii nie stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, w którym nałożono na sędziego krajowego obowiązek zgłoszenia roszczenia o niewynikające bezpośrednio z ustawy świadczenia pieniężne w stosunkowo krótkim terminie, a mianowicie przed końcem bieżącego roku budżetowego, jeżeli uregulowanie to nie narusza ani zasady równoważności, ani zasady skuteczności. Sąd odsyłający powinien ustalić, czy powyższe przesłanki są spełnione w sprawie rozpatrywanej w postępowaniu głównym.

Wyrok Trybunału z dnia 15 września 2015 r. w sprawie C-67/14 Jobcenter Berlin Neukölln przeciwko Nazifa Alimanovic i inni

Odesłanie prejudycjalne - Swobodny przepływ osób - Obywatelstwo Unii - Równość traktowania - Dyrektywa 2004/38/WE - Artykuł 24 ust. 2 - Świadczenia z zakresu pomocy społecznej - Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 - Artykuły 4 i 70 - Specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne - Poszukujący pracy obywatele jednego państwa członkowskiego przebywający na terytorium innego państwa członkowskiego - Wyłączenie - Zachowanie statusu pracownika.

*) Artykuł 24 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG i art. 4

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, zmienionego rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1244/2010 z dnia 9 grudnia 2010 r. należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, które wyklucza z kręgu osób uprawnionych do niektórych „specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych" w rozumieniu art. 70 ust. 2 rozporządzenia nr 883/2004, stanowiących jednocześnie „świadczenie z zakresu pomocy społecznej" w rozumieniu art. 24 ust. 2 dyrektywy 2004/38, obywateli innych państw członkowskich znajdujących się w sytuacji określonej w art. 14 ust. 4 lit. b) owej dyrektywy, podczas gdy świadczenia te są zagwarantowane obywatelom danego państwa członkowskiego znajdującym się w tej samej sytuacji.

Wyrok Trybunału z dnia 9 września 2015 r. w sprawach połączonych C-72/14 i C-197/14 X przeciwko Inspecteur van Rijksbelastingdienst (C-72/14) i T. A. van Dijk przeciwko Staatssecretaris van Financiën (C-197/14)

Odesłanie prejudycjalne - Pracownicy migrujący - Zabezpieczenie społeczne - Właściwe ustawodawstwo - Przewoźnicy na Renie - Zaświadczenie E-101 - Wartość dowodowa - Wystąpienie do Trybunału - Obowiązek odesłania prejudycjalnego.

*) Artykuł 7 ust. 2 lit. a) rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, a także art. 10c–11a, 12a i 12b rozporządzenia Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania rozporządzenia nr 1408/71 w wersji zmienionej i uaktualnionej rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r., zmienionych rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 647/2005 z dnia 13 kwietnia 2005 r., należy interpretować w ten sposób, że zaświadczenie wydane przez właściwy organ państwa członkowskiego w formie zaświadczenia E-101 w celu poświadczenia, że dany pracownik podlega ustawodawstwu tego państwa członkowskiego w zakresie zabezpieczenia społecznego, podczas gdy pracownik ów jest objęty zakresem stosowania umowy dotyczącej zabezpieczenia społecznego przewoźników na Renie, przyjętej przez konferencję międzyrządową zwołaną w celu przeprowadzenia rewizji umowy z dnia 13 lutego 1961 r. dotyczącej zabezpieczenia społecznego przewoźników na Renie, podpisanej w Genewie w dniu 30 listopada 1979 r., nie jest wiążące dla organów innych państw członkowskich. Fakt, że organ wydający nie miał zamiaru wydać rzeczywistego zaświadczenia E-101, lecz użył formularza tego zaświadczenia do celów administracyjnych, jest w tym względzie bez znaczenia.

*) Artykuł 267 akapit trzeci TFUE należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa krajowego, taki jak sąd odsyłający, nie jest zobowiązany ani do wystąpienia do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, ani do odczekania na odpowiedź na to pytanie tylko dlatego, że – w sprawie podobnej do tej, która przed nim zawisła i dotyczącej dokładnie tej samej problematyki – sąd krajowy niższej instancji zadał Trybunałowi pytanie prejudycjalne.

Wyrok Trybunału z dnia 9 września 2015 r. w sprawie C-160/14 João Filipe Ferreira da Silva e Brito i in. przeciwko Estado português

Odesłanie prejudycjalne - Zbliżanie ustawodawstw - Ochrona praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów - Pojęcie przejęcia zakładu - Obowiązek wystąpienia z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 akapit trzeci TFUE - Zarzucane naruszenie

prawa Unii przez sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu na mocy prawa krajowego - Prawo krajowe uzależniające prawo do naprawienia szkody poniesionej w związku z takim naruszeniem od wcześniejszego uchylenia orzeczenia powodującego tę szkodę.

*) Wykładni art. 1 ust. 1 dyrektywy Rady 2001/23/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów należy dokonywać w ten sposób, że pojęcie „przejęcia zakładu" obejmuje sytuację, w której spółka działająca na rynku lotów czarterowych zostaje rozwiązana przez swego akcjonariusza większościowego, będącego również przedsiębiorstwem transportu lotniczego, a następnie, ta ostatnia spółka wstępuje w prawa rozwiązanej spółki, stając się stroną umów leasingu samolotów i bieżących umów o loty czarterowe, prowadzi działalność wcześniej prowadzoną przez rozwiązaną spółkę, przywraca niektórych pracowników wcześniej oddelegowanych do pracy w rozwiązanej spółce, powierzając im identyczne obowiązki do wcześniej wykonywanych oraz przejmuje drobne wyposażenie rozwiązanej spółki.

*) Wykładni art. 267 akapit trzeci TFUE należy dokonywać w ten sposób, że sąd, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu w prawie krajowym jest zobowiązany zwrócić się do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczącym wykładni pojęcia „przejęcia zakładu" w rozumieniu art. 1 ust. 1 dyrektywy 2001/23 w okolicznościach takich jak rozpatrywane w sprawie w postępowaniu głównym, w których zarówno wydane zostały rozbieżne orzeczenia dotyczące wykładni tego pojęcia przez niższe instancje sądowe, a także istnieją powtarzające się trudności w jego interpretacji w różnych państwach członkowskich.

*) Wykładni prawa Unii, a w szczególności zasad sformułowanych przez Trybunał w obszarze odpowiedzialności państwa za szkody wyrządzane jednostkom w związku z naruszeniem prawa Unii dokonanym przez sąd, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu na mocy prawa krajowego należy dokonywać w ten sposób, że sprzeciwia się ono prawu krajowemu, które jako warunku wstępnego wymaga uchylenia orzeczenia, którego wydanie przez ten sąd wyrządziło szkodę, podczas gdy takie uchylenie jest w praktyce wykluczone.

Wyrok Trybunału z dnia 10 września 2015 r. w sprawie C-266/14 Federación de Servicios Privados del sindicato Comisiones obreras (CC.OO.) przeciwko Tyco Integrated Security SL i Tyco Integrated Fire & Security Corporation Servicios SA

Odesłanie prejudycjalne - Polityka społeczna - Dyrektywa 2003/88/WE - Ochrona bezpieczeństwa i zdrowia pracowników - Organizacja czasu pracy - Artykuł 2 pkt 1 - Pojęcie czasu pracy - Pracownicy niemający stałego lub zwykłego miejsca pracy - Czas przejazdu z miejsca zamieszkania pracowników do pierwszego klienta i od ostatniego klienta do miejsca zamieszkania pracowników.

*) Artykuł 2 pkt 1 dyrektywy 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy należy interpretować w ten sposób, że w okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym, w których pracownicy nie mają stałego lub zwykłego miejsca pracy, czas dojazdu, który pracownicy ci poświęcają na codzienne przejazdy między ich miejscem zamieszkania a siedzibami pierwszego i ostatniego klienta wskazanymi przez ich pracodawcę, stanowi czas pracy w rozumieniu tego przepisu.

Wyrok Trybunału z dnia 1 października 2015 r. w sprawie C-432/14 O przeciwko Bio Philippe Auguste SARL

Odesłanie prejudycjalne - Polityka społeczna - Zasady równego traktowania i niedyskryminacji ze względu na wiek - Dyrektywa 2000/78/WE - Równe traktowanie w zakresie zatrudnienia i pracy - Artykuł 2 ust. 1 i art. 2 ust. 2 lit. a) - Odmienne traktowanie ze względu na wiek - Porównywalność sytuacji - Wypłata świadczenia pieniężnego z tytułu rozwiązania umowy o pracę na czas określony mającego zrekompensować pracownikowi jego niepewną sytuację zawodową - Wyłączenie osób młodych pracujących podczas wakacji szkolnych lub przerwy w zajęciach uniwersyteckich.

*) Zasadę niedyskryminacji ze względu na wiek, zapisaną w art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i skonkretyzowaną w dyrektywie Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy należy interpretować w ten sposób, że zasada ta nie pozostaje w sprzeczności z przepisem krajowym takim jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, zgodnie z którym świadczenie pieniężne z tytułu rozwiązania umowy, którego kwota jest doliczana do kwoty wynagrodzenia wypłacanego pracownikowi po rozwiązaniu jego umowy o pracę na czas określony, w sytuacji gdy stosunek pracy, w jakim ów pracownik pozostawał, nie jest kontynuowany poprzez zawarcie umowy na czas nieokreślony, nie jest należne w przypadku umowy zawartej z osobą młodą w okresie przypadającym na czas wakacji szkolnych lub przerwy w zajęciach uniwersyteckich.

Wyrok Trybunału z dnia 10 września 2015 r.w sprawie C-408/14 Aliny Wojciechowski przeciwko Office national des pensions (ONP)

Odesłanie prejudycjalne - Emerytowany urzędnik Unii Europejskiej, który przed podjęciem służby wykonywał pracę najemną w państwie członkowskim, w którym został zatrudniony - Prawo do emerytury na podstawie krajowego systemu emerytalnego dla pracowników najemnych - Zasada jedności stażu pracy - Odmowa wypłaty emerytury z tytułu pracy najemnej - Zasada lojalnej współpracy.

*) Wykładni art. 4 ust. 3 TUE w związku z przepisami Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej, uchwalonego rozporządzeniem Rady (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 z dnia 29 lutego 1968 r. ustanawiającym regulamin pracowniczy urzędników i warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich oraz ustanawiającym szczególne warunki mające tymczasowe zastosowanie do urzędników Komisji, w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 1080/2010 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r., należy dokonywać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które może pociągać za sobą obniżenie lub odmowę wypłaty emerytury, do której byłby uprawniony pracownik najemny, będący obywatelem tego państwa członkowskiego z tytułu pracy świadczonej zgodnie z ustawodawstwem tego państwa członkowskiego, w sytuacji, gdy całkowity staż pracy tego pracownika zdobyty podczas wykonywania pracy najemnej w omawianym państwie członkowskim oraz w charakterze urzędnika Unii zatrudnionego w tym państwie członkowskim przekracza określoną w omawianym uregulowaniu jedność stażu pracy wynoszącą 45 lat, ponieważ z uwagi na metodę obliczenia ułamka wyrażającego wielkość wypłacanej z Unii emerytury takie skrócenie jest większe niż w wypadku, gdyby cała kariera zawodowa tego pracownika przebiegała w charakterze pracownika najemnego w rozpatrywanym państwie członkowskim.

Ochrona danych osobowych

Wyrok Trybunału z dnia 1 października 2015 r. w sprawie C-201/14 Smaranda Bara i in. przeciwko Președintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate i inni

Odesłanie prejudycjalne - Dyrektywa 95/46/WE - Przetwarzanie danych osobowych - Artykuły 10 i 11 - Informowanie osób, których dane dotyczą - Artykuł 13 - Wyjątki i ograniczenia - Przekazanie przez organ administracji publicznej państwa członkowskiego podatkowych danych osobowych w celu przetwarzania ich przez inny organ administracji publicznej.

*) Artykuły 10, 11 i 13 dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych należy interpretować w ten sposób, że przepisy te stoją na przeszkodzie środkom krajowym, takim jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które pozwalają organowi administracji publicznej państwa członkowskiego na przekazywanie danych osobowych innemu organowi administracji publicznej i na ich dalsze przetwarzanie, bez informowania osób, których dane dotyczą o tymże przekazaniu i przetwarzaniu.

Wyrok Trybunału z dnia 6 października 2015 r. w sprawie C-362/14 Maximillian Schrems przeciwko Data Protection Commissioner

Odesłanie prejudycjalne – Ochrona danych osobowych – Ochrona jednostek w związku z przetwarzaniem danych osobowych – Karta Praw Podstawowych – Art. 7, 8 i 47 – Dyrektywa 95/46/WE – Art. 25 i 28 – Przekazanie danych osobowych do państw trzecich – Decyzja 2000/520/WE – Przekazanie danych do Stanów Zjednoczonych – Niewystarczający poziom ochrony – Ważność – Skarga jednostki, której dane zostały przekazane z Unii Europejskiej do Stanów Zjednoczonych – Uprawnienia krajowych organów nadzorczych

*) Art. 25(6) dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych w brzmieniu zmienionym Rozporządzeniem (WE) 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z 29 września 2003 r. w zw. z art. 7,8 i 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że decyzja przyjęta na podstawie tego przepisu, taka jak Decyzja Komisji 2000/520/WE z dnia 26 lipca 2000 r. przyjęta na mocy dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, w sprawie adekwatności ochrony przewidzianej przez zasady ochrony prywatności w ramach bezpiecznej przystani oraz przez odnoszące się do nich najczęściej zadawane pytania, wydane przez Departament Handlu USA, na mocy której Komisja Europejska uznała, że państwo trzecie zapewnia odpowiedni poziom ochrony, nie stoi na przeszkodzie, by organ nadzorczy państwa członkowskiego, w rozumieniu art. 28 tej dyrektywy, zbadał skargę jednostki odnośnie do jej praw i wolności w zakresie ochrony jej danych osobowych, które zostały przekazane z państwa członkowskiego do państwa trzeciego, jeśli jednostka podnosi, że prawo i praktyka państwa trzeciego nie zapewnia właściwego poziomu ochrony.

*) Stwierdza się nieważność decyzji 2000/520.

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego

Wyrok Trybunału z dnia 10 września 2015 r. w sprawie C-36/14 Komisja Europejska przeciwko Rzeczpospolitej Polskiej

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego - Rynek wewnętrzny gazu ziemnego - Dyrektywa 2009/73/WE - Interwencja państwa w postaci obowiązku stosowania cen dostaw zatwierdzonych przez krajowy organ - Środek nieograniczony w czasie - Brak obowiązkowych kontroli okresowych niezbędnego charakteru tego środka i zasad jego stosowania - Zastosowanie do nieograniczonego kręgu beneficjentów bez dokonywania rozróżnienia ze względu na odbiorców lub sytuacje szczególne - Proporcjonalność.

*) Poprzez stosowanie systemu interwencji państwa w postaci nałożenia obowiązku stosowania przez przedsiębiorstwa energetyczne cen dostaw gazu ziemnego zatwierdzanych przez prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, który to obowiązek nie jest ograniczony w czasie, w sytuacji gdy prawo krajowe nie zobowiązuje organów administracji do okresowego badania konieczności i zasad jego stosowania w sektorze gazowniczym z uwzględnieniem stopnia rozwoju tego sektora, oraz który cechuje zastosowanie do nieograniczonego kręgu beneficjentów lub odbiorców bez rozróżnienia pomiędzy odbiorcami oraz bez rozróżnienia sytuacji odbiorców w ramach poszczególnych ich kategorii, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, jakie ciążą na niej na mocy art. 3 ust. 1 w związku z art. 3 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2003/55/WE.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok (Wielka Izba) z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie Parrillo przeciwko Włochom (skarga nr 46470/11)

Art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego) - art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności) - ustawowy zakaz dokonania darowizny zarodków uzyskanych w drodze zapłodnienia pozaustrojowego *in vitro* na rzecz naukowego ośrodka badawczego

Skargę do ETPC wniosła obywatelka włoska, której odmówiono na podstawie zakazu zawartego w ustawie nr 40/2004 możliwości dokonania darowizny zarodków uzyskanych w drodze zapłodnienia pozaustrojowego *in vitro* na rzecz naukowego ośrodka badawczego. Skarżąca zarzuciła, naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności) oraz art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego) w związku z brakiem możliwości przekazania zarodków na cele badań naukowych i koniecznością utrzymywania ich w stanie zamrożenia aż do ich śmierci.

ETPC uznał, że rozpoznawanej sprawie nie występuje „prawo do poszanowania życia rodzinnego", ponieważ Skarżąca nie zdecydowała się na implementację zarodków

i w konsekwencji na ciążę. Natomiast ETPC zbadał – po raz pierwszy – czy „prawo do poszanowania życia prywatnego" chronione na mocy art. 8 EKPC obejmuje prawo do przekazania na cele badań naukowych zarodków otrzymanych w drodze procedury zapłodnienia pozaustrojowego *in vitro*.

ETPC przypomniał, że pojęcie "życia prywatnego" w rozumieniu art. 8 EKPC ma szeroki zakres, obejmujący m.in. prawo jednostki do samookreślenia. Zdaniem ETPC skoro zarodki otrzymane w procedurze *in vitro* zawierają materiał genetyczny skarżącej, to stanowią część składową jej tożsamości i w konsekwencji możliwość decydowania w sposób świadomy i przemyślany o losie tych zarodków dotyczy intymnego aspektu jej życia osobistego, objętego prawem do samookreślenia. ETPC stwierdził, że zakaz przekazania zarodków jest ingerencją w prawo skarżącej i zbadał jego zgodność z art. 8 ust. 2 Konwencji. ETPC uznał, że ochrona potencjału do życia zarodka może być powiązana z przewidzianym w art. 8 ust. 2 EKPC celem „ochrony moralności oraz praw i wolności innych osób", zastrzegając jednocześnie, że nie oznacza to, czy słowo „inni" w rozumieniu art. 8 ust. 2 EKPC obejmuje również zarodki ludzkie.

Badając, czy ingerencja była konieczna w społeczeństwie demokratycznym, ETPC zwrócił uwagę, że sprawa nie dotyczy kwestii potencjalnego rodzicielstwa skarżącej a prawo, na które powołuje się skarżąca, nie stanowi w tym przypadku jednego z kluczowych praw chronionych art. 8 EKPC, gdyż nie dotyczy kluczowych aspektów jej istnienia i tożsamości.

ETPC uznał, że w odniesieniu do takich sytuacji państwom przysługuje szeroki margines oceny. Trybunał zauważył, że problem darowizny zarodków uzyskanych w drodze procedury *in vitro* na cele inne niż implantacja jest zagadnieniem moralnym i etycznym, w odniesieniu do którego państwa korzystają z szerokiego marginesu oceny co do jej prawnego uregulowania. ETPC wskazał na brak konsensusu europejskiego i odmienność uregulowań prawnych w tej kwestii w państwach członkowskich Rady Europy (na czas orzekania przez ETPC, 17 państw europejskich przyjęło regulacje dozwalające badania naukowe na komórkach ludzkich zarodków, 4 państwa wprowadziły zakaz, 5 państw zdecydowało się obwarować możliwość prowadzenia badań naukowych na zarodkach ścisłymi wymogami, a 16 państw nie przyjęło uregulowań). Margines oceny w odniesieniu do sytuacji, w których w grę wchodzi możliwość zniszczenia zarodków, potwierdzają także dokumenty międzynarodowe, w tym RE i Unii Europejskiej, mające na względzie kwestie etyczne i moralne związane z koncepcją początku życia ludzkiego i pluralizm opinii nt. tej kwestii. Trybunał podkreślił, jednak że margines oceny państw nie jest nieograniczony, a rolą ETPC jest zbadanie argumentów, na których opierał się ustawodawca, i ustalenie, czy osiągnięty został stan słusznej równowagi między interesami państwa a interesami jednostek bezpośrednio dotkniętych określonymi rozwiązaniami.

ETPC odnotował, że przed uchwaleniem ustawy nr 40/2004 przeprowadzono szeroką debatę, a ustawodawca wziął pod uwagę interes państwa w ochronie zarodków, jak też prawo do samookreślenia zainteresowanych osób. Ponadto Trybunał podniósł, iż brak jest dowodów na to, że zmarły partner skarżącej również życzyłby sobie oddania zarodków na cele badań naukowych, a prawo włoskie nie zawiera regulacji odnoszących się do tej sytuacji.

W konsekwencji Wielka Izba ETPC orzekła, że Włochy nie przekroczyły granic pozostawionego państwom marginesu oceny co do regulowania zagadnień o charakterze moralnym i etycznym, a ustawowy zakaz przekazywania zarodków uzyskanych w drodze zapłodnienia pozaustrojowego *in vitro* był „konieczny w społeczeństwie demokratycznym" w rozumieniu art. 8 ust. 2 EKPC.

ETPC uznał, co do zarzutu naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności), że skarga jest niezgodna *ratione materiae* z EKPC i jako taka niedopuszczalna, wskazując że nie zachodzi potrzeba rozstrzygania w tej sprawie wrażliwej i kontrowersyjnej kwestii, kiedy rozpoczyna się życie ludzkie, gdyż skarga nie dotyczy art. 2 EKPC (prawo do życia). ETPC, zważywszy na gospodarczy i

majątkowy zakres art. 1 Protokołu nr 1, stwierdził, że ludzkie zarodki nie mogą być zredukowane do kategorii „mienia (posiadania)" w rozumieniu tego przepisu.

Wyrok z dnia 1 września 2015 r. w sprawie Khlaifia i inni p. Włochom (skarga nr 16483/12)

Naruszenie art. 3, art. 5 ust. 1, 2 i 4, art. 13 oraz art. 4 Protokołu nr 4 do EKPC – nielegalność działań władz - nielegalni migranci - warunki zatrzymania w ośrodku recepcyjnym - odesłania do kraju pochodzenia bez indywidualnego zbadania sprawy – wiosna arabska w Tunezji i Libii

Sprawa dotyczyła warunków zatrzymania w ośrodku recepcyjnym na Lampedusie oraz na statkach zacumowanych w porcie w Palermo, a następnie wydalenia do Tunezji bez indywidualnego rozpatrzenia sprawy, trzech obywateli tunezyjskich, którzy we wrześniu 2011 r. podjęli próbę przedostania się na statkach przez Morze Śródziemne do Europy.

W skardze do ETPC skarżący zarzucili władzom włoskim poniżające traktowanie w czasie pobytu w ośrodku i na statkach, nielegalność pozbawienia wolności i brak poinformowania o przyczynach zatrzymania, złamanie zakazu zbiorowego wydalania cudzoziemców, a także brak skutecznych środków krajowych w odniesieniu do ich zarzutów.

ETPC stwierdził w sprawie, że doszło do naruszeń kilku postanowień EKPC.

ETPC stwierdził naruszenie prawa do wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 5 ust. 1 EKPC) z uwagi na bezprawność zatrzymania. Trybunał ustalił, że wobec tego że skarżący nie mogli opuścić ani ośrodka pomocy i pierwszego przyjęcia, ani też statków, na których ich umieszczono, podlegali stałemu dozorowi policji i nie mogli kontaktować się ze światem zewnętrznym, ograniczenia nałożone na nich stanowiły formę pozbawienia wolności. Trybunał zauważył, że art. 5 EKPC przewiduje co prawda uprawnienie państw ograniczania wolności cudzoziemców dla celów kontroli imigracji, jednakże wszelkie ograniczenie wolności musi mieć podstawę w prawie krajowym, tym bardziej że w przypadku skarżących zgodnie z oświadczeniem włoskich władz, nie nastąpiło formalnie ani wydalenie, ani ekstradycja w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. f) EKPC. Nie zastosowano wobec skarżących także innych stosowanych wobec migrantów środków przewidzianych przez prawo a podlegających kontroli sądu. ETPC podkreślił, że nawet jeśli zatrzymanie skarżących było objęte umową dwustronną z Tunezją, nie mogli oni zdawać sobie sprawy z konsekwencji tej umowy, gdyż nie została ogłoszona, a ponadto nie zawierała gwarancji przeciwko arbitralnemu traktowaniu.

ETPC stwierdził dalej naruszenie prawa do niezwłocznego poinformowania o przyczynach zatrzymania (art. 5 ust. 2 EKPC). Skarżących poinformowano wprawdzie, że ich status to status obywateli tunezyjskich czasowo dopuszczonych na terytorium włoskie, jednak w opinii ETPC tego typu informacja nie jest wystarczająca na potrzeby EKPC. Trybunał podkreślił, że w żadnym dokumencie nie wskazano powodów pozbawienia skarżących wolności, a przedłożone przez rząd decyzje dot. odesłania skarżących zawierały niekompletne i niewystarczające informacje (nie wskazano przyczyn pozbawienia wolności) i zostały doręczone skarżącym po upływie ponad 10 dni od dnia ich zatrzymania w ośrodku, co naruszało wymóg niezwłoczności.

ETPC stwierdził również naruszenie prawa skarżących do odwołania do sądu w celu bezzwłocznego ustalenia przez sąd legalności pozbawienia wolności (art. 5 ust. 4 EKPC) – ponieważ na żadnym etapie nie poinformowano ich o powodach zatrzymania, przez co, w opinii ETPC, nie byli w stanie kwestionować jego legalności. Stąd ETPC nie miał obowiązku badać, czy dostępne w prawie włoskim środki odwoławcze i gwarancje były odpowiednie.

Trybunał stwierdził naruszenie art. 3 Konwencji (zakaz poniżającego traktowania) w odniesieniu do warunków panujących w ośrodku na Lampedusie, uwzględniając okoliczność przebywania skarżących we wrześniu 2011 r. w czasie tzw. wiosny arabskiej w Tunezji i Libii wśród kilkudziesięciu tysięcy innych migrantów oraz ogłoszenia przez władze włoskie stanu nadzwyczajnego ze względów

humanitarnych. Trybunał przypomniał jednak, że mimo nadzwyczajnego napływu imigrantów, nie jest możliwe uchylenie zobowiązań wynikających z art. 3 EKPC. Trybunał uznał, że kilkudniowy pobyt skarżących w złych warunkach w ośrodku poniżył ich godność, a sytuacja wykraczała poza cierpienie nieodłącznie związane z zatrzymaniem i stanowiła poniżające traktowanie niezgodne z art. 3 EKPC.

Trybunał nie stwierdził natomiast naruszenia art. 3 EKPC, ponieważ nie uznał zarzutów skarżących dotyczących warunków zatrzymania na statkach ze względu na ich sprzeczność z innymi dostępnymi ETPC oświadczeniami co do tych okoliczności, natomiast w odniesieniu do podnoszonego przez skarżących poczucia niepokoju wzbudzonego brakiem otrzymania wyjaśnień dotyczących zatrzymania na statkach, to w opinii ETPC nie osiągnął takiego poziomu dolegliwości, który uzasadniałby zastosowanie art. 3 EKPC i stwierdzenie jego naruszenia.

Trybunał stwierdził także naruszenie zakazu zbiorowego wydalania cudzoziemców (art. 4 Protokołu nr 4 do EKPC). ETPC ustalił, że decyzje o odesłaniu (*refoulement*) nie zawierały żadnych odniesień do sytuacji osobistej zainteresowanych, władze nie udowodniły, że miało miejsce indywidualne przesłuchanie dotyczące szczególnej sytuacji każdego skarżącego przed wydaniem decyzji, w tym czasie wiele innych osób tego samego pochodzenia zostało potraktowanych identycznie jak skarżący. TSUE wskazał również, że porozumienie dwustronne z Tunezją, które nie zostało ogłoszone publicznie, przewidywało repatriację nielegalnych imigrantów tunezyjskich w drodze uproszczonych procedur w oparciu o prostą identyfikację osób przez tunezyjskie władze konsularne. Te okoliczności wystarczyły ETPC do uznania, że nie istniały wystarczające gwarancje uwzględnienia rzeczywistej i zróżnicowanej sytuacji wszystkich zainteresowanych osób.

ETPC stwierdził naruszenie prawa do skutecznego środka odwoławczego: 1) w odniesieniu do warunków zatrzymania (art. 13 w zw. z art. 3 EKPC), uznając, że skarżący nie mieli możliwości złożenia skargi na warunki ich zatrzymania w ośrodku recepcyjnym, ponieważ istniała jedynie możliwość kwestionowania legalności wydalenia; 2) w odniesieniu do zarzutu zbiorowego wydalenia cudzoziemców (art. 13 w zw. z art. 4 Protokołu nr 4 do EKPC). Trybunał uznał, że co prawda była dla skarżących dostępna skarga do sędziego pokoju (który mógł zbadać decyzje o odesłaniu z punktu widzenia prawa krajowego i konstytucji, w tym również z punktu widzenia zarzutu niezbadania indywidualnych sytuacji poszczególnych zainteresowanych), ale niewystarczająca z uwagi na brak skutku zawieszającego wydalenie. ETPC przy tej okazji przypomniał wymogi dotyczące skutku zawieszającego, wynikające z art. 13 EKPC i wskazane w wyroku *De Souza Ribeiro p. Francji* (skarga nr 22689/07[1]).

Wyrok z dnia 22 września 2015 r. w sprawie Nabil i inni przeciwko Węgrom (skarga nr 62116/12)

Naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) – cudzoziemcy – przedłużanie przez sądy zatrzymania cudzoziemców umieszczonych w strzeżonym ośrodku w celu wydalenia – oparcie decyzji sądu o ogólne podstawy zatrzymania – brak wskazania przez sąd konkretnych okoliczności sprawy i sytuacji skarżących

Skarżący - obywatele Somalii, mieszkający obecnie na Węgrzech, przybyli na terytorium Węgier przez Serbię i w dniu 6 listopada 2011 r. zostali zatrzymani przez węgierską Straż Graniczną z uwagi na nielegalne przekroczenie granicy bez dokumentów tożsamości. Władze zarządziły wydalenie skarżących do Serbii, jednak z uwagi na brak odpowiedzi ze strony Serbii wykonanie decyzji zawieszono na 6 miesięcy lub do czasu, gdy stanie się ona wykonalna. Ponadto zarządzono zatrzymanie skarżących do dnia 9 listopada 2011 r., które następnie od 8

[1] Tłumaczenie na język polski wyroku w sprawie *De Souza Ribeiro p. Francji* jest dostępne na stronie NSA: http://www.nsa.gov.pl/download.php?id=113

listopada 2011 do 3 marca 2012 r. pięciokrotnie podlegało kontroli sądów i było przedłużane.
ETPC stwierdził naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do bezpieczeństwa i wolności osobistej) w odniesieniu do zatrzymania trwającego od 8 listopada 2011 r. do 3 marca 2012 r.
ETPC przypomniał na kanwie rozpoznawanej sprawy ogólne zasady wynikające z art. 5 ust. 1 EKPC, w tym w sprawach imigracyjnych (art. 5 ust. 1 lit. f). Trybunał wskazał, że pozbawienie wolności w celu wydalenia lub ekstradycji jest uzasadnione jedynie tak długo, jak długo postępowanie deportacyjne lub ekstradycyjne znajduje się w toku. Jeśli postępowanie takie nie jest prowadzone z zachowaniem wymogu staranności, zatrzymanie przestaje być dopuszczalne na gruncie art. 5 ust. 1 EKPC. Ponadto, oprócz wymogu legalności zatrzymania (ocenianego w świetle prawa krajowego i oznaczającego zgodność z przepisami zarówno prawa materialnego, jaki i procesowego), dodatkowo zachowany musi być także wymóg, by pozbawienie wolności nie było arbitralne. ETPC podkreślił, że aby zatrzymanie na podstawie art. 5 ust. 1 lit. f) EKPC nie było uznane za arbitralne, musi być ono dokonane w dobrej wierze, być blisko powiązane z powoływanymi podstawami zatrzymania, a miejsce i warunki zatrzymania muszą być odpowiednie z uwzględnieniem tego, że środek ten nie dotyczy osób, które dopuściły się przestępstwa, a cudzoziemców, którzy często z powodu obaw o życie opuścili własny kraj. Długość zatrzymania nie może przekroczyć czasu rozsądnie potrzebnego do realizacji celu tego zatrzymania.
ETPC w rozpoznawanej sprawie zauważył, że nakaz wydalenia skarżących został wydany 6 listopada 2011 r., jednak wykonanie tego środka zostało zawieszone, a skarżących zatrzymano w celu wydalenia. W odniesieniu do pierwszych trzech dni zatrzymania ETPC uznał, że środek stanowił zatrzymanie osób, wobec których były podejmowane działania mające na celu ich deportację, tj. było ono zgodne z art. 5 ust. 1 lit. f) EKPC. W tym czasie skarżący jeszcze nie wnioskowali o azyl, byli zaś jedynie nielegalnymi imigrantami, którzy nielegalnie i bez dokumentów przekroczyli granicę.
ETPC co do dalszego okresu zatrzymania podkreślił, że zatrzymanie w celu wydalenia może być uzasadnione jedynie tak długo, jak długo procedura deportacyjna toczy się i są rzeczywiste szanse wykonania decyzji o wydaleniu. W dniu 9 listopada 2011 r. skarżący złożyli wniosek o azyl. Dla ETPC, fakt, że toczyło się postępowanie azylowe sam w sobie nie oznaczał jednak, że zatrzymanie w celu wydalenia nie miało już miejsca, gdyż ewentualne oddalenie wniosku azylowego mogło otworzyć drogę do wykonania nakazu wydalenia. Tym niemniej, zatrzymanie takie musiało być zgodne z prawem krajowym i nie mogło być arbitralne.
Co do zgodności z prawem krajowym ETPC odnotował, że sądy krajowe, które badały zgodność pozbawienia wolności skarżących z prawem, we wszystkich postanowieniach jedynie potwierdzały pierwotną decyzję o zatrzymaniu z 6 listopada 2011 r., która powoływała się na konieczność zatrzymania skarżących z uwagi na ich nielegalny wjazd do kraju bez dokumentów i ryzyko z ich strony uniemożliwiania wydalenia. Co więcej, niektóre postanowienia sądów nawet nie wspominały, iż toczy się postępowanie azylowe.
ETPC uznał, że taki sposób przedłużania zatrzymania budzi poważne wątpliwości co do jego zgodności z prawem krajowym. Zgodnie z węgierską ustawą imigracyjną władze krajowe powinny były weryfikować, czy skarżący rzeczywiście utrudniali wykonanie decyzji o wydaleniu, a także, czy nie istniały alternatywne, mniej restrykcyjne środki wobec zatrzymania, a także czy wydalenie mogło być zrealizowane. Sądy powoływały się jednak wciąż na te same powody wskazane w pierwotnej decyzji o zatrzymaniu z listopada 2011 r., tj. na ryzyko, że skarżący mogą uniemożliwić wydalenie. Jednak nie wskazywano w praktyce żadnych argumentów na poparcie tezy o istnieniu ryzyka ucieczki skarżących. Żadne postanowienie nie odnosiło się też do kwestii możliwości zastosowania środków alternatywnych oraz do kwestii skutków, jakie wywoływało toczące się postępowania azylowego na możliwość wydalenia. W opinii

ETPC z uzasadnień postanowień sądów nie wynika, by zbadały one istnienie podstaw do zatrzymania skarżących w świetle prawa krajowego z uwzględnieniem szczególnych okoliczności sprawy oraz sytuacji skarżących. W konsekwencji ETPC stwierdził naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC, ponieważ przy przedłużaniu zatrzymania skarżących nie spełniono przewidzianych prawem krajowym wymogów odpowiedniego zbadania sprawy.

Decyzja z dnia 8 września 2015 r. w sprawie Laurus Invest Hungary kft i Continental Holding Corporation (skargi nr 23265/13, 23853/13, 24262/13, 25087/13, 25095/13, 25102/13)

art. 6 EKPC (prawo do sądu) – art. 13 (prawo do efektywnego środka odowławczego) – art. 14 (zakaz dyskryminacji) – art. 35 (dopusczalnośc skargi do ETPC)– naruszenie art. 1 Protokołu 1 do EKPC (ochrona prawa własności) – krajowe postępowanie sądowe z elementem unijnym – brak

Skarżący - 26 spółek z o.o. z siedzibą na Węgrzech oraz 1 spółka, założona zgodnie z prawem Stanu Kalifornia, z siedzibą w Beverly Hills utraciły, w wyniku wejścia w życie w październiku 2012 r. zmian w prawie regulującym prowadzenie działalności gospodarczej w dziedzinie gier hazardowych, udzielone im wcześniej licencje na prowadzenie gier hazardowych za pomocą automatów.
16 maja 2013 pięć spośród Skarżących spółek złożyło powództwo odszkodowawcze przeciwko władzom węgierskim zarzucając naruszenie prawa UE, skutkującego pozbawieniem ich możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. 13 lutego 2014 r. Wyższy Sąd w Budapeszcie zawiesił postępowanie i skierował do Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) pytanie prejudycjalne.
W wyroku z 11 czerwca 2015 r. TSUE w sprawie C-98/14 Berlington Hungary i in. stwierdził, m.in., że przepisy krajowe, na podstawie których pozbawiono skarżących dotychczasowych koncesji a które, nie przewidując ani okresu przejściowego, ani odszkodowania dla prowadzących salony gier, zakazują użytkowania automatów do gier poza kasynami, stanowią ograniczenie swobodnego świadczenia usług, zagwarantowanego w art. 56 TFUE. TSUE wskazał też szereg kryteriów opartych na prawie UE, według których sąd krajowy ma dokonać oceny czy ograniczenia swobodnego świadczenia usług, które mogą wynikać z węgierskich przepisów krajowych, mogą być uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego.
TSUE stwierdził w tym wyroku również, że celem art. 56 TFUE jest przyznanie jednostkom praw w taki sposób, że jego naruszenie przez państwo członkowskie, w tym naruszenie wynikające z działalności ustawodawczej tego państwa, rodzi dla jednostek prawo uzyskania ze strony tego państwa członkowskiego naprawienia szkody poniesionej w wyniku tego naruszenia w zakresie, w jakim wspomniane naruszenie jest wystarczająco istotne i istnieje bezpośredni związek przyczynowy między samym naruszeniem a poniesioną szkodą, czego ustalenie należy do sądu krajowego.
Postępowanie główne, w trakcie którego skierowano pytanie prejudycjalne, zostało odwieszone i nadal toczy się przed Wyższym Sądem w Budapeszcie.
Skarżący, odwołując się do art. 1 Protokołu 1 do EKPC, art. 6 § 1, art. 13 oraz art. 14 EKPC, podnieścli w skardze do ETPC, że pozbawienie ich licencji na prowadzenie działalności gospodarczej w dzidzinie gier hazardowych było nieusprawiedliwione.
Skarżące spółki podniosły, że z węgierskiego orzecznictwa sądowego nie wynika, aby ustawodawca mógł zostać skutecznie pozwany za szkody wynikające z działalności ustawodawczej. Dalej podniosły, że pomimo przystąpienia Węgier do Unii Europejskiej, sądy węgierskie dotychczas nie ustaliły odpowiedzialności ustawodawcy za naruszenie prawa unijnego. W związku z tym każde powództwo odszkodowawcze w tym zakresie wytoczone przed sądami węgierskimi nie będzie miało szans na powodzenie.
ETPC ustalił, że krótko po wniesieniu skarg do ETPC, niektóre ze skarżących spółek wniosły powództwa odszkodowawcze

przeciwko państwu, o odszkodowanie za utratę możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, stanowiącą naruszenie prawa UE.
Wyższy Sąd Administracyjny w Budapeszcie rozważył relewantne dla rozstrzygnięcia sprawy zagadnienia prawne również w świetle prawa UE i skierował pytanie prejudycjalne do TSUE. ETPC zauważył, że relewantne krajowe orzecznictwo sądowe nie ustanawia po stronie państwa obowiązku odszkodowawczego za działalność ustawodawczą. Jednakże sąd krajowy wystąpił z pytaniem prejudycjalnym do TSUE. Odpowiedź na skierowane pytanie prejudycjalne zawarta w wyroku TSUE daje racjonalna perspektywę rozstrzygnięcia sprawy skarżących przed sądem krajowym z uwzględnieniem prawa UE.
Trybunał zauważył, że TSUE potwierdził w swoim wyroku, że państwa członkowskie Unii Europejskiej ponoszą odpowiedzialność wobec osób fizycznych za naruszenia i uprawniają jednostki do wniesienie powództwa odszkodowawczego.
Trybunał ustalił, że wykładnia dokonana przez TSUE w wydanym wyroku będzie miała zastosowanie nie tylko w sprawie, w której skierowano doń pytanie prejudycjalne, ale również w innych podobnych sprawach. Wyrok TSUE zawiera wytyczne dla krajowych sądów węgierskich co do oceny, jakiej maja one dokonać w rozpoznawanej sprawie. Zgodnie z wytycznymi wynikającymi z wyroku TSUE, uzasadnienie ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej przez skarżących musi być oceniane w świetle zasad ogólnych prawa UE oraz w szczególności z prawami podstawowymi gwarantowanymi przez Kartę Praw Podstawowych, w tym z art. 17 KPP (prawo własności).
W opinii ETPC wynika z tego, że w toku krajowego postępowania sądowego prowadzonego przed sądem krajowym możliwe będzie dokonanie oceny roszczenia skarżących w świetle art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC.
ETPC stwierdził, że toczące się krajowe postępowanie sądowe daje rozsądną perspektywę merytorycznego rozpatrzenia roszczeń skarżących i potencjalnego przyznania odszkodowania. W opinii ETPC postępowanie to stanowi efektywny środek odwoławczy, który musi być wyczerpany przed złożeniem skargi do ETPC w rozumieniu art. 35 EKPC (kryteria dopuszczalności).
W konsekwencji skargi tych skarżących, w stosunku do których nadal toczy się postępowanie krajowe przed Wyższym Sądem w Budapeszcie, oparte na naruszeniu art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC oraz art. 14 EKPC, jako przedwczesne podlegają odrzuceniu.
Co do innych skarżących ETPC stwierdził, że mieli oni możliwość złożenia analogicznych powództw przed sądem krajowym, stąd ich skargi oparte o art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC oraz art. 14 EKPC również podlegają odrzuceniu ze względu na niewyczerpanie krajowych środków odwoławczych. Zasadniczo z tych samych powodów, to jest dostępności drogi sądowej na poziomie krajowym, ETPC uznał skargi oparte o naruszenie art 6 i 13 EKPC za oczywiście bezzasadne.
Z tych względów ETPC uznał skargi za niedopuszczalne.

Nowe pytania prejudycjalne polskich sądów administracyjnych

Postanowienie NSA z 26 sierpnia 2015 r., sygn. akt I FSK 906/14

1) Czy przepis krajowy dotyczący zwolnienia z VAT niezależnej grupy osób, nieprzewidujący żadnych przesłanek, czy procedur stanowiących o spełnieniu warunku zakłócenia konkurencji jest zgodny z art. 132 ust. 1 lit. f) dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE 2006 Nr L 347, s. 1 i nast.; dalej dyrektywa VAT) w zw. z art. 131 dyrektywy VAT, jak też zasadą efektywności,

zasadą pewności prawa i zasadą uzasadnionych oczekiwań?

2) jakie należy zastosować kryteria oceny spełnienia warunku zakłócenia konkurencji przewidzianego w art. 132 ust. 1 lit. f) dyrektywy VAT? 3) czy na udzielenie odpowiedzi na drugie z powyższych pytań ma wpływ okoliczność, że usługi świadczone są przez niezależną grupę osób na rzecz członków podlegających jurysdykcji różnych państw członkowskich?

Postanowienie NSA z 21 września 2015 r., sygn. akt I FSK 864/14

Czy przeniesienie własności nieruchomości gruntowej (rzeczy) przez podatnika VAT na rzecz: a) Skarbu Państwa - w zamian za zaległości podatkowe z tytułu podatków stanowiących dochody budżetu państwa, lub b) gminy, powiatu lub województwa - w zamian za zaległości podatkowe z tytułu podatków stanowiących dochody ich budżetów skutkujące wygaśnięciem zobowiązania podatkowego stanowi czynność podlegającą opodatkowaniu (odpłatną dostawę towaru) w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. a oraz art. 14 ust. 1 dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE 2006 Nr L 347, s. 1 i nast.; dalej dyrektywa VAT)?

Postanowienie NSA z 12 października 2015 r., sygn. akt I FPS 2/14

1) Czy twórcy, artyści wykonawcy oraz inne uprawnione podmioty świadczą usługę w rozumieniu art. 24 pkt 1 i art. 25 lit. a) Dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE 2006 Nr L 347, s. 1) na rzecz producentów i importerów magnetofonów i innych podobnych urządzeń oraz czystych nośników, od których organizacje zbiorowego zarządzania pobierają na ich rzecz, ale we własnym imieniu, opłaty od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży?

2) W przypadku pozytywnej odpowiedzi na pierwsze pytanie, czy organizacje zbiorowego zarządzania, pobierając opłatę od urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów, działają jako podatnicy określeni w art. 28 Dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE 2006 Nr L 347, s. 1), obowiązani do dokumentowania tych czynności fakturą w rozumieniu art. 220 ust. 1 pkt 1 tej Dyrektywy, wystawioną na rzecz producentów i importerów magnetofonów i innych podobnych urządzeń oraz czystych nośników, wykazujący pobrany z tytułu opłat VAT jako należny, a w momencie redystrybucji pobranych opłat na rzecz twórców, artystów wykonawców oraz innych uprawnionych podmiotów, te ostatnie dokumentują otrzymanie opłat fakturą z uwzględnionym VAT wystawioną na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania pobierającej opłaty?